

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo||nis Episcopi Hal-||berstatten[sis] Homiliarum,
nunc sexto || maiori [pro] ante hac unquam dili||gentia
excusarum, || Pars ...**

praeter omnes omnium appendices, accesserunt iam recens homiliae
aliquot piæ, ante hoc tempus excusæ nusquam

Pars Aestivalis

Haimo <Altissiodorensis>

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1551

VD16 H 222

Intrauit Iesus in quoddam castellum, & Luc. 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39335

mei tu es, &c. Qui ergo tales sunt, ad perseverantiam tendere debent, unde & subditur:

Et in plenitudine sanctorum detentio mea. ¶ Plenitudo sanctorum, perfectio est operum. Plenitudinem habent, qui in bonis operibus consumuntur: quam plenitudinem concedere nobis dignetur, qui est benedictus in secula seculorum, Amen.

IN DIE SANCTO ASSUMPTIONIS DEIPARÆ VIRGINIS MARIE.
Luce. X.

In illo tempore: Intrauit Iesus in quoddam castellum, & mulier quædam Martha nomine, excepit illum in domum suam. Et reliqua.

Conditor & redemptor humanæ naturæ dominus Iesus Christus, non solum ad se uenientibus uerbum uitæ annunciabat, sed etiã circueiẽs ciuitates & castella, ut euangelium refert, cæleste regnũ omnibus euãgelizabat. Cumq; iuxta hanc consuetudinem per diuersa discurreret loca, [intrauit quoddam castellum,] ut præsens euangelij lectio narrat, [& mulier quædam Martha nomine, excepit illum in domum suam.] Excepit autem illum quasi hospitem, quasi peregrinum, quasi illum qui non haberet ubi caput reclinaret. Et adhuc excepit illum quasi uirum magnũ & prophetam eadem deuotione, qua uidua Sareptana quõdam Eliam Prophetam susceperat. Suscepit illum, suscipienda ab illo: seminans & sua

carnalia, ut meteret illius spiritualia. Huius autē soror erat Maria nomine: quia Martha & Maria sorores erant, non solum spiritu, sed etiam carne germanæ, quarum fratrem Lazrum dominus a mortuis resuscitauerat. Hæc ergo Maria sedens secus pedes domini, uerbum de ore illius intentis auribus audiebat. Audierat enim prophetam dicentē:

Ioh. 11.

Vacate & uidere quoniā ipse ē deus. Et illud quod

Psal. 45.

per Moysen dicitur: Et qui appropinquāt pedibus eius, accipiunt de doctrina eius. Sed quia omnis quæ hospitem & peregrinum suscipit, iuxta possibilitatē suā temporale subsidiū ministrare debet, Martha circa frequens ministerium intantum sollicita erat, ut non solum cōtra sororem, sed etiā cōtra ipsum dominum querelam assumeret, dicens:

Deu. 33.

Dñe, nō est tibi curæ quod soror mea reliquit me solā ministrare? dic ergo illi ut me adiuuet. Ille uero quæ nō ē personarū acceptor, sed subtiliter singulorū merita discernit, & uirtutes discernit, ut ostenderet meliorū esse animā, quæ corpus, & meliorem esse cibū spiritale quam carnale: ita unū opus laudet, ut alterius non uituperet. Ait uero:

Martha Martha, sollicita es & turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium.

Vbi non opus Marthæ reprehenditur, sed Mariæ laudatur, cum dicitur:

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.] Quod autem ait, [Martha Martha,] repetitio istius nominis, admonitio est pie intētionis. Hæc ad literam breuiter dicta sunt. Spiritualiter autem castellum quod dominus ingressus est, mundum significat. Quasi enim castel-

lum intravit, quādo mūdo uisibilis apparuit, quādo exinanuit semetipsum, formam serui accipiens, in similitudine hominum factus. & habitu inuentus ut homo. Duæ enim deuotæ sorores quæ dominum susceperunt in domum suā, duas ecclesie uitas significant, actiuam scilicet & contēplatiuam. Quarum proprietatem in suis actib⁹ demonstrant, cum una circa frequēs ministerium satagebat, actiuæ uitæ labor exprimitur. Ad quam pertinet reficere esurientem, potare sitiētē, uestire nudum, suscipere hospitem, uisitare infirmum, sepelire mortuum: his etiam quæ in regimine sunt subiectorum necessaria, laboriosa solitudine præuidere. Per Mariam uero, quæ sedens secus domini, uerbum illius audiebat, contēplatiuæ uitæ dulcedo designatur. Cuius sapor quanto magis degustatur, eo amplius a rebus uisibilibus, & curarum tumultibus atq; negocijs animus separatur. Spreta enim omnibus curis, calcatis omnibus uitijs, sola mens cum solo deo esse desiderat. Liber ei a uide re præcepta cælestia, lectioni & orationi frequenter incumbere & quantum mortalis fragilitas permittit, cœtibus angelorum interesse. & quia ab illorum cōsortio aliquantulum separatur, cum spiritali gaudio amarissime deslet. Hanc gratiam inestimabilem, hanc felicitatem incomprehensibilem dominus significare uoluit cum dixit: [Porro unum est necessarium, Maria, & cætera.] Tantum autem eius sua uitas est necessaria, ut etiam ea quæ hic bona esse uidentur, ad illius comparationem superflua iudicentur. Ibi est enī quod nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit deus diligentibus. *Quam* 1. Cor. 2.

Psal. 16. suauitatem oprabat ille habere, qui dicebat: Vnam petij a domino. & cetera. Et actiua quidem uita in uia est, contemplatiua in patria. Actiua in necessitate, contemplatiua in dilectione. Actiua in labore, contemplatiua in requie. Actiua namq; in præsenti uita incipit, & cum præsenti finitur, mercede restant. Quis enim in illa patria esurientem reficiet, ubi esurit nemo? Quis nudū uestiet, ubi uestis est immortalis? Quis infirmum uisitabit, ubi q; infirmetur, est nullus? quis mortuum sepeliet, ubi perpetua est uita? Contemplatiua uero uita in præsenti incipit, sed in futuro pficietur. Vnde bene de Maria dicitur [Optimam partem elegit Maria, quæ non auferetur ab ea] Quia quod hic animus parumper degustare incipit, illic pleniter percipiet, ubi uidebitur deus deorum in Sion, A postolo teste qui ait.

1. Co. 13.

Quod nunc uidemus per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Et iterum: Nūc cognosco ex parte, & cætera. Hoc ergo inter actiuam & contemplatiuam uitam distat, q; actiua communis est & multorum: contemplatiua uero speculatio quanto sublimior, tanto est rarior. Raro enim inueniuntur, qui in ueritate dicere possint: Nostra autem conuersatio in cælis est. Et illud,

Phil. 3.

Sive mēte excidimus deo, siue sobrii sumus uobis. Ordo aut̄ harum uirtutum exposcit, ut per actiuū laborem studeat quisq; peruenire ad contēplatiuam dulcedinem: plerisq; enim postquam, in actiue uitæ labore bene desudauerint, contēplatiuæ uitæ suauitas in mercede datur. Vñ in lege figuratim præcipitur: Si emeris seruū Hebræū, sex annis

Exod. 21 seruiet tibi, & in septimo egredietur liber gratis.

Hebraeus quippe transiens interpretatur. Et ser-
uus Hebraeus spiritaliter emitur, quando mens de
terrena conuersatione ad caeleste desiderium transit.
Senarius enim numerus ad actiuam uitae laborem
pertinet, quia sex sunt dies in quibus operari licet.
Septenarius autem propter sabbati requiem dulce-
dinem contemplatiuae uitae exprimit. Seruus He-
braeus emptus, sex annis seruire precipitur, & in se-
ptimo liber gratis egredi iubetur: quia sunt nonnulli
qui post diuturnum actiuam uitae laborem, ad re-
quiem contemplationis transeunt. Quod quia
non propria uirtute, sed diuino fit munere, recte
dicitur, egredietur liber gratis. Quod proprie il-
lorum est, qui post longa exercitia monasticae uitae,
post diuturnam monasterialem probationem, se-
cra sibi loca eligunt, in quibus illud Apostoli-
cum implere possint: Sine intermissione orate, in
omnibus gratias agite. Liber egreditur gratis, quia
hi postquam omnia fecerint, dicunt se inuites seruos
esse. proculdubio sicut ipsa actiua fuit ex munere,
ita erit ex gratia etiam contemplatiua. Cum qua-
li ueste intrauerit, cum tali respondeat: quia om-
nino necesse est, ut unusquisque nostrum in hoc
quod incipit perseueret, atque usque ad finem ope-
ris in ea quam inchoauit intentione perduret. Ille
quippe bene ad contemplatiuam uitam transit,
qui in hac uitae intentionis suae uestem non muta-
uerit. Sunt autem nonnulli, qui diuino feruentes
amore, in ipso exordio conuersionis ad contem-
platiuae uitae suauitatem incipiunt conuolare, sed diuina dis-
pensatione prius in actiua uita laborare permittun-
tur. Hi tanto securius, imo & felicius ad contem-
platiuam uitam perueniunt, quanto perfectius in actiua fu-

1. The. 5.

erunt uita comprobati. Quales significauerunt
 duæ uxores sancti iacob patriarchæ, Lia scilicet &
 Rachel. Quarum una Lia lippis erat oculis, sed fecunda
 prole: Rachel autē pulchra facie, sed infœcunda
 erat. Per Liam ergo quæ lippis erat oculis,
 sed fecunda prole, actiua uita designatur. Quæ
 cum mundo cordis oculo deum contemplari nō
 possit, tamen p prædicationis bonæ exemplum,
 spiritalis filios deo generat. Vnde bene Lia labo-
 riosa interpretatur, quia actiua uita ī multis labo-
 ribus & sollicitudinibus est occupata. Per Rachel
 uero quæ pulchra erat facie, sed infœcunda, con-
 templatiuæ uitæ dulcedo exprimitur. Quia mens-
 dum ad uidendum deum se undiq; colligit, min⁹
 per prædicationem filios parit. Vñ bene Rachel,
 ouis uel uisus principium interpretatur: quia mēs
 contemplationi dedita, illum uidere desiderat, qui
 ait: Ego principium, qui & loquor uobis. Iacob
 igitur Rachel concupiuit, sed Liam nocte nesciēs
 accepit: quia sunt nonnulli, ut supra diximus, qui
 ad contemplatiuam peruenire desiderant, sed pri-
 us diuino iudicio in nocte presentis uitæ, pro mul-
 torum utilitate laborare permittuntur. Postquam
 autem Liam accepit, ad amplexus Rachel perue-
 nit: quia qui bene ad actiua uita laborauerint, di-
 uino munere quandoq; ad contemplatiuā uitam
 perueniunt. In utraque firmi, & in utraq; inuenien-
 tur perfecti. Qualis erat Paulus apostolus, q̄ cum
 haberet sollicitudinem omnium ecclesiarum, quod
 pertinet ad actiuam uitam, raptus est usque ad ter-
 tium cælum, quod pertinet ad contemplatiuam.
 Has autem duas uitas significauerunt duæ deuo-
 tæ sorores, q̄ dominum susceperunt in domum

Ioh. 8.

2. Co. 11.
& 12.